

خبر سازان

پرداخت عیدی باز نشستگان تا ۱۰ اسفند

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی از واریز عیدی بازنشستگان تا دهم اسفندماه خبر داد. به گزارش ایسنا، براساس اعلام میرهامش موسوی، هم اکنون بیش از ۴ میلیون بازنشسته و مستمری بگریگرتامین اجتماعی حقوق دریافت می کنند که از ۲۱ بهمن ماه به تدریج حقوق بهمن ماه به حساب آنها واریز می شود. واریز حقوق بازنشستگان تأمین اجتماعی براساس حروف الفبا تا ۳۰ بهمن ماه به اتمام خواهد رسید و پس از اتمام واریز حقوق بهمن ماه، «عیدی» بازنشستگان به حساب آنها واریز خواهد شد. امسال عیدی بازنشستگان به ازای هر نفر ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و به ازای همسر ۷۰۰ هزار تومان و به ازای هر فرزند ۳۰۰ هزار تومان واریز می شود.

سر نوشت مهاجران غیر قانونی

آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد گزارش داده که تعداد پناهندگان افغانستانی در ایران پس از به قدرت رسیدن طالبان به ۲/۴۱ میلیون نفر رسیده است. به گزارش خبرآنلاین و به نقل از رصدخانه مهاجرت ایران: «در سال ۲۰۲۱ درخواست‌های جدید پناهندگی بیشتر توسط اتباع افغانستان (افزایش ۶۵ درصدی)، نیکاراگوئه و سوریه‌ای ثبت شده است. در آخرین گزارش رصدخانه مهاجرت، درخواست‌های پناهندگی در سال ۲۰۲۲ بازم نشان از ردیابی پربزرگ مهاجران افغانستانی دارد، اگرچه پناهجویان وژونولایی در سال ۲۰۲۲ در جایگاه اول هستند اما درخواست پناهندگی میان مردم افغانستان، رشد چشمگیری داشته است.» بر اساس این گزارش، ایران به عنوان مقصد همیشه سهم زیادی از مهاجران افغانستانی را دارد، این که چه تعداد از این مهاجران در ایران زندگی می کنند به طور دقیق معلوم نیست، چرا که بخش زیادی از آن‌ها بدون اظهارنامه در ایران هستند، اما در آخرین سرشماری رسمی انجام شده در سال ۱۳۹۵ حضور بیش از ۱/۵ میلیون افغانستانی در ایران ثبت شده است. قطعاً با گذشت ۷ سال از آخرین سرشماری، بعد است جمعیت افغانستانی‌های مقیم ایران همان ۱/۵ میلیون نفر باقی مانده باشد، قبل تر نماینده یونسف در ایران به خبرآنلاین گفته بود: «قبل از مردادماه ۱۴۰۰، دو تا سه میلیون نفر پناهنده افغانستانی در ایران وجود داشت، اما بعد از بحران در افغانستان (قدرت گرفتن طالبان)، بین ۵۰۰ هزار تا ۱/۵ میلیون نفر پناهنده جدید وارد ایران شد.»

پایان آلودگی ارس؟

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست با اشاره به تشکیل کارگروه مشترک و نشست‌های دوجانبه با کشور ارمنستان برای رفع آلودگی رودخانه ارس، گفت: «براساس کارگروه و تفاهم‌های ایجاد شده در بازه زمانی کوتاهی، آلودگی ارس رفع می شود.» به گزارش ایلنا، علی سلاجقه افزود: «در راستای کاهش آلودگی رودخانه ارس، دو کشور ایران و ارمنستان ارتباطاتی داشتند، در همین دوره اول، معاونت انسانی سازمان حفاظت محیط زیست در این کارگروه متشکل از وزارت صمت، وزارت نیرو و جهاد کشاورزی و امور خارجه در کشور ارمنستان حضور یافتند که سه تفاهنامه در آن کارگروه شکل گرفت.» او ادامه داد: «کارگروه ما شکل گرفته، نشست دوجانبه نیز انجام خواهد شد و امیدواریم که دولت ارمنستان رویکرد مناسبی داشته باشد. همچنین ما از ظرفیت‌های کارشناسی کشور خود، هم در زمینه صنایع و معادن، هم در زمینه‌های دیگر استفاده می کنیم.»

جعفری درباره خبر خودکشی و تیراندازی سربازان و ارتباط آن با سلامت روان آنها هم توضیح می دهد و می گوید: «شاید بتوان گفت که این اتفاقات در محیط‌های نظامی کشورهای دیگر هم رخ می دهد؛ چون با افزایش دسترسی به اسلحه، احتمال خشونت‌های مرگبار هم بیشتر می شود. ما در جامعه شهروندی خود دسترسی به اسلحه نداریم و در محیط‌های غیرنظامی، رفتارهای خشونت‌آمیز کمتر است. آمارهای رفتارهای خشونت‌آمیز در محیط‌های نظامی در همه کشورها محرمانه است و ممکن است به صورت موردی منتشر شود؛ با توجه به این شرایط تصور نمی کنم که آمار این اتفاقات در ایران تفاوتی با کشورهای دیگر داشته باشد.»

بر اساس اعلام او، آمارهای خودکشی در تمام دنیا با شیب کمی رو به کاهش است، اما در ایران طبق آمارهای رسمی سازمان پزشکی قانونی، در سال‌های اخیر رو به افزایش بوده است. اگر همین روند را در محیط‌های نظامی هم در نظر بگیریم، احتمالاً بتوان به این شکل تفسیر کرد که ممکن است خطر خودکشی در این محیط‌ها هم افزایش داشته باشد: «در کشور به شدت با مشکلات سلامت روان روبه‌رو هستیم. همه پیمایش‌های ملی نشان می دهند که بیش از ۲۰ درصد از جمعیت، یا نوعی بیماری روانپزشکی روبه‌رو هستند که درصد قابل توجهی از آنها به پزشک مراجعه می کنند.»

سربازی دیگر کارایی ندارد

محمدضا اکر حلوانی، معاون سابق مشمولان و امور معافیت‌های سازمان وظیفه عمومی است و حالا به عنوان یکی از منتقدان اصلی خدمت سربازی شناخته می شود، نقد اصلی او به حذف نشدن سربازی است و اعتقاد دارد که این دوره دیگر کارایی ندارد.

او درباره دلایل مخالفت با سربازی به هم میهن می گوید: «من به دلیل آسیب‌های متعددی که سربازی به جوانان و خانواده‌های آنها وارد می کند، همچنین ناگوار آلودگی سربازان در موضوع تأمین امنیت کشور، با آن مخالفم. معتقدم سربازی در ایران، آن کارایی که ۷۰ سال پیش انتظار داشتیم، ندارد. آنچه حلال در حوزه سربازی در حال رخ دادن است، قابل پیش بینی بود و قبلاً هم گفته بودم به مرحله‌ای می‌رسیم که سربازان نه فقط خودکشی می کنند، بلکه به دیگران هم شلیک خواهند کرد. در مقطعی با خودزنی و خودکشی سربازان مواجه بودیم، حالا گیرزنی را شاهدیم.» به گفته او، قانون پیش بینی کرده که سرباز در دوره خدمت باید مورد ارزیابی روانی قرار گیرد، گذشته از اینها خدمت باید آرامش بخش باشد، نه تنش‌زا: «متأسفانه محیط‌های نظامی ما به دلیل تنبیهات، سختگیری‌های متعدد و مشکلات خود سربازان، تنش زاست. مشکلات خانواده‌ها هم روز به روز بیشتر می شود و سرباز ممکن است به این مرحله برسد که با خود را بزند یا دیگری را.»

او به قانون تشکیل مرکز مشاوره در پادگان‌ها هم اشاره می کند. به گفته او، این مراکز باید با خانواده سرباز در ارتباط باشند و هدف فکری کنندگ فشار روانی آنها کمتر شود، اما این اتفاق نمی افتد و به موضوع سربازی کاملاً بی توجه‌اند: «یکی از مشکلات دیگر این است که سرباز در دوره خدمت، درآمدش را از دست می دهد. من به یقین می گویم بیشتر افرادی که خودکشی می کنند، متعلق به دهک پنجم به پایین هستند. در بعضی موارد فشارهای عاطفی هم مؤثر است، اما فشارهای اقتصادی بیشتری در محیط خدمت به آنها وارد می شود. مسئولان ما در نیروهای مسلح، چگونگی رفتار در برابر آنها را خوب نمی دانند و فکر می کنند باید قدرت نمایی را از طریق او به دیگران نشان دهند. این رفتار باعث می شود سرباز در شرایطی قرار گیرد که به دیگران شلیک کند.» اکر حلوانی ادامه می دهد: «در سه سال اخیر در حوزه سازمان وظیفه عمومی، بی توجهی به شرایط جسمی مشمولان را می بینیم، معاینات قبل از اعزام، به دقت انجام نمی شود و سعی می کنند رأی معافیت برای آنها صادر نکنند. من نمونه‌های متعددی را می شناسم که مشمول به دلیل مشکلات اعصاب و روان، دو دوره شش ماهه معاف‌وقت شده، اما بعد از یک‌سال او را برای خدمت اعزام کردند. من این سوال را پرسیدم: به نظر شما کسی که یک‌سال معاف‌وقت شده، بهبود پیدا کرده که به عنوان معاف از رزم، اعزام شده است؟ خودشان می‌دانند که بیماری این سرباز در شرایط سخت تشدید می شود.» به گفته این مسئول سابق در نظام وظیفه، در حوزه بیماری‌های دیگر هم به شیوه مشابهی رفتار می شود: «مشمول می‌کند و می‌گویند فوت حین خدمت داشته است.» چرا این اتفاق افتاده است؟ چون بیماری او مورد توجه قرار نگرفته است. به نظر می‌رسد وظیفه عمومی به جای آرایش درست و اعزام سرباز سالم، به دنبال پرکردن یگان‌های نیروهای مسلح است.»

معاون سابق مشمولان و امور معافیت‌های سازمان وظیفه عمومی می گوید که حتی آموزش‌های دوره سربازی هم کارایی ندارد: «ما به آنها آموزش‌های نامتناسب با زمان فعلی می دهیم و نوع آموزش‌ها، تناسبی با شرایط امروز جنگ‌ها در دنیا ندارد. سرباز، نظامی حرفه‌ای نیست. وقتی می خواهیم یک راننده در نیروهای مسلح استخدام کنیم، از نظر تحصیلات و سلامت جسمی و روانی، شرایط او را بررسی می کنیم؛ حتی اگر دندان کشیده یا شکستگی ترمیم شده داشته باشد استخدام نمی شود، اما سرباز را از قد ۱۴۶ سانتی متر تا ۲۰۰ سانتی متر، از بی. ام. آی ۱۴ تا بالای ۴۵، ۵۰، با بیماری‌های متعدد، از مدرک تحصیلی زیردبلیوم تا دکترا اعزام می کنیم. در این زمینه شرایط نامتناسبی ایجاد کرده‌ایم و انتظار داریم کارایی با داشته باشد. از طرف دیگر سرباز را به پادگان می آوریم و بابت غذایی او از دولت پول می گیریم. عموماً آنهایی که در شهرها خدمت می کنند، غذای خود را بعد از ظهرها به خانه می آورند.

در ۱۵ سال گذشته موارد زیادی از خودکشی و تیراندازی سربازان گزارش و رسانه‌ای شده است:

- سال ۱۳۷۸، خودکشی یک سرباز در کلاتری نبرد تهران
- سال ۱۳۶۰، خودکشی یک سرباز در پایگاه نیروی نظامی روستای رحمت آباد خوستار
- سال ۱۳۶۳، دو مورد خودکشی سربازان در مرکز آموزشی ولیعصر زابل و روستای بیزوه از توابع سردشت
- سال ۱۳۶۳، سه مورد خودکشی و اقدام به خودکشی در پادگان در شهرستان بجا، در یکی از برجک‌های مراقبتی زندان اوین و پادگان در کوه دانه پیر
- سال ۱۳۶۵، چهار مورد خودکشی در یکی از کلانتری‌های اهواز، در خانه، در منزل شخصی در دوران مرخصی در شهرستان نکاو و در اصفهان
- سال ۱۳۶۶، سه مورد خودکشی در کلاتری مسعودیه، در یکی از کلانتری‌های شیراز و در بانک تجارت آبادان
- سال ۱۳۶۷، خودکشی دو سرباز در اشنویه و شهری دیگر
- سال ۱۳۶۸، خودکشی و اقدام به خودکشی سربازی در حین برگزاری رزمایش در پادگان سرباز ۲۰ ساله در اوتیان صدر، یک سرباز ارتش در شهرستان خواف استان خراسان رضوی
- سال ۱۴۰۰، یک سرباز هلدن شهرستان خوی در استان آذربایجان غربی و اقدام به خودکشی یک سرباز در پادگان نیروی هوایی ارتش قدس تهران، یک سرباز سازمان نظام وظیفه ناجا به علت اطلاع از اضافه خدمت و سرباز در پادگان آموزشی ادیبی مرزن‌آباد
- سال ۱۴۰۱، اقدام به خودکشی یک سرباز در کرج به دلیل اضافه خدمت ندادن مرخصی و اجازه نیاختن برای ملاقات خانواده اش
- سال ۱۴۰۲، شلیک یک سرباز به پنج نفر از همزمانش در آسایشگاه قرار منطقه‌ای جنوب شرق ارتش در کرمان، تیراندازی بی‌هدف و اقدام سهوی در کلاتری ۱۴ پادکش، تیراندازی یک سرباز به دو نفر در یگان امداد شهرستان سواجو بلاغ و مرگ در جریان تعقیب و گریز

میتلاست، باید دائماً آنسولین تزریق کند، در غیر این صورت ممکن است به کما برود و جانش را از دست بدهد، اما سرباز با این بیماری را به یک پادگان خارج از شهر اعزام می کردند و ممکن بود هر اتفاقی برای او رخ دهد.» او ادامه می دهد: «یکی از دوستانم صرع داشت و عضو انجمن صرع ایران هم بود. در همان روزهای اول دوره آموزشی مرتب دچار تشنج‌های شدید می شد. گفت که در معاینات پزشکی مشکلم را مطرح کردم، ولی من را رد کردند و گفتند، باید بروی خدمت. چند ماه بعد از شروع خدمت و تشنج‌های شدید، او مرافع کردند. در قوانین، سربازانی که مشکلات اعصاب و روان دارند، نباید نگهداری بدهند.»

مخالفت با مرخصی‌ها

«در دوره آموزشی چند نفر از سربازان مریض شدند و از بهداری دارو گرفتند، ولی متوجه شدند که تاریخ مصرف داروها گذشته است.» «الف»، در یکی از پادگان‌های تهران به عنوان گروهیان، دوره خدمتش را می گذرانند. از دید هشت‌ماه امسال دوره آموزشی را در پادگانی در گیلان غرب پشت سر گذاشت؛ جایی که می گوید امکاناتش «زیر خط فقر» بود و حتی آب لوله‌کشی سالمی هم نداشتند: «چون آب شرب آنجا کیفیت خوبی نداشت، به سربازان بومی که هر روز به شهر می رفتند، می گفتیم برای آب من بخرند. آب لوله به قدری کلر داشت که ساعت‌ها باید منتظر می ماندیم که کلرش بخوابد. حتی بعضی از کادری‌های پادگان هم به دلیل آشفته‌بینی این آب، مشکل کلیوی پیدا کرده بودند. سفره‌های غذا خوری را هر دو ماه یکبار تعویض می کردند و آنقدر آلوده بودند که هیچ وقت روی سفره‌های آنجا غذا نخوردیم. ظرفیت ۲۰۰ نفر هم نبود، ولی جمعیت سربازان نزدیک ۵۰۰ نفر بود و وقت ناهار یا شام، یک گروه غذا می خوردند و گروه دیگر باید بیرون از سالن در گرم‌ها و سرما منتظر می ماندند تا نوبتشان برسد.»

او می گوید که دو، سه سال پیش یکی از سربازان در پادگان‌ها خودکشی کرد: «سربازی، هنوز به شیوه دوره رضاخان - با نگاه‌هایی از بالا به پایین و برده داری - مانده است. به خصوص هر چه از تهران دورتر شوی، شرایط سخت‌تر می شود. در تهران هم با بین سربازان یا با مسئولان‌شان، دعوا ز یاد رخ می دهد. چند وقت پیش هم یک مورد تهدید به خودکشی اتفاق افتاد؛ یکی از سربازها به دلیل یک خطای کوچک دادگاہی شد، آن هم در شرایطی که فقط دو روز مانده بود خدمتش تمام شود. او هم گفته بود که اگر اضافه خدمت بخورم، خودکشی می کنم. جدی بود، چشم‌هایش پر از خون شده بود، اما در نهایت مسئولان پادگان او را کنار آمدند و کارهای تسویه‌اش را انجام دادند.»

مرخصی گرفتن برای او و هم‌دوره‌هایش هم کار ساده‌ای نبود، گاهی یک مرخصی چند روزه، تبعات سنگینی برای‌شان داشت، مثلاً تشکیل کمیسیون برای تجدید دوره آموزشی: «به صورت پیش فرض با مرخصی سربازان مخالفت می کردند. بعضی از دوستانم در شهرهای دیگر می گفتند که ما با دست‌پا‌یی شکسته هم می‌رفتیم، فرمانده به ما مرخصی نمی داد. مبنای رفتارشان این بود که تحت هیچ شرایطی در دوره آموزشی، سرباز از پادگان خارج نشود.»

پنهان کردن مشکلات روان

ماجرای اتفاقات رخ داده در پادگان‌ها اما از ابعاد مختلفی نیاز به بررسی دارد که یکی از مهم‌ترین آنها بررسی سلامت روان سربازان است. در بخشی از یک پژوهش درباره افکار خودکشی در سربازان وظیفه ایرانی که سال گذشته در یک نشریه طب نظامی منتشر شد، آمده: «یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد، سربازان غیربومی به صورت معنی‌داری افکار خودکشی بیشتری نسبت به سربازان بومی دارند و این موضوع باید از سوی مسئولان و روانشناسان مراکز نظامی از طریق حمایت‌های سازمانی بیشتر از جمله ارائه تسهیلاتی همچون اعطای مرخصی‌های طولانی، فعالیت در وظایف کمتر استرس‌زا و نیز مراقبت‌های روانشناختی همچون انجام غربالگری‌های اولیه و برگزاری مشاوره‌های فردی و گروهی برای سربازان غیربومی مورد توجه قرار گیرد.»

امیر حسین جعفری، روان‌پزشک و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به هم میهن توضیح می دهد که گاهی در دوره سربازی وضعیت سلامت افت می کند: «محیط‌های نظامی پر از استرس است و سربازان باید به قوانین آن پایبند باشند. علاوه بر آن نسبت به محیط‌های دیگر انعطاف کمتری دارد، خطای سربازان کمتر پذیرفته می شود و در مقابل، هيجان‌ها هم کمتر ابراز می شود. گاهی هم شرایطی رخ می دهد که افراد در دوره سربازی انواع مواد مخدر و مواد محرک مانند گل و حبشش مصرف می کنند که آمارهای آن هم محرمانه است. مصرف مخدر هم روی سلامت روان سرباز تأثیرگذار است.» بر اساس اعلام او، سربازی به عنوان شرایطی اجتناب‌ناپذیر به شمار می رود و می تواند شروع کننده مشکلات روانی برای فرد باشد، علاوه بر آن ممکن است مشکلات زمینه‌ای را هم تشدید کند.

جعفری به پیش سلامت روان سربازان توسط نیروهای مسلح هم اشاره می کند: «این غربالگری چندان بهروز نیست و فقط یکبار در طول دوره سربازی انجام می شود، به همین دلیل ممکن است مشکلات سلامت روان سربازان به درستی شناسایی نشود و اقدام مناسب برای آنها انجام نشود. این پایش‌ها با یک پرسشنامه ضعیف انجام می شود و اعتبار لازم را ندارد.» او به تبعات مطرح کردن مشکلات سلامت روان از سوی سربازان هم اشاره می کند: «معافیت از رزم و خدمت به دلیل مسائل روانپزشکی، برای افراد تبعاتی هم دارد؛ چون این مورد روی کارت خدمت نوشته می شود و ممکن است هنگام دریافت کوهی نامه و اشتغال، مشکلاتی برای‌شان ایجاد شود به همین دلیل برخی از سربازان مشکلات روانپزشکی خودشان را پنهان می کنند.»